

Sygn. akt II KK 137/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziulewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jerzy Grubba

Protokolant Anna Kuras

w sprawie **M. C.**

skazanego z art. 178a § 1 i 4 k.k.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 10 lipca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt V Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt II K [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

M. C. został oskarżony o to, że w dniu 16 września 2016 r. w miejscowości S., pow. r., woj. [...], prowadził w ruchu lądowym po drodze publicznej pojazd mechaniczny marki M. o nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości, wyniki I - 0,98 mg/l, II - 0,92 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, ponadto czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w R. za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, tj. o czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k. (k. 40).

Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt II K [...]:

1. uznał M. C. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 1 i 4 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 37a k.k., art. 34 § 1 i la pkt. 1 k.k., art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;
2. na podstawie art. 43a § 2 k.k. zasądził od niego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 10000 zł.;
3. na mocy art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec M. C. dożywotnio środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym;
4. zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 250 zł tytułem kosztów sądowych (k. 52).

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy, Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt V Ka [...], zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od wyżej wymienionego wyroku Sądu Okręgowego w Ł. kasację złożył Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny.

Zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść skazanego. **Zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku sądu I instancji, pomimo tego, że zapadł on z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 178a § 4 k.k., albowiem w dacie wyrokowania oskarżony nie był osobą prawomocnie skazaną za prowadzenie pojazdu

mechanicznego w stanie nietrzeźwości, gdyż wyrok Sądu Rejonowego w S. IX Zamiejskowy Wydział Kamy w R., w sprawie o sygn. akt IX K [...] uległ zatarciu z mocy prawa, jak również zarzucanego czynu oskarżony nie dopuścił się w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, co zobowiązywało Sąd odwoławczy do orzekania poza granicami podniesionych zarzutów i skazania M. C. za występki polegający na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości w typie podstawowym z art. 178a § 1 k.k., **wniósł** o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna co umożliwia jej rozpoznanie w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k., to jest na posiedzeniu bez udziału stron.

Trafnie zauważa Autor kasacji, że w niniejszej sprawie sąd I instancji błędnie uznał, iż M. C. zarzucanego mu występkowi prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości miał się dopuścić w formie kwalifikowanej z art. 178a §1 i 4 k.k., na co miałyby wskazywać jego wcześniejsze prawomocne skazanie za czyn z art. 178a §1 k.k. wyrokiem Sądu Rejonowego w S. IX Zamiejskowy Wydział Kamy z siedzibą w R., sygn. akt IX K [...]. Z akt sprawy IX K [...] Sądu Rejonowego w S. IX Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w R., które to akta sąd I instancji zaliczył w poczet materiału dowodowego (k. 50v), wynika, że wyrokiem z dnia 28 marca 2014 r. M. C. został uznany za winnego czynu z art. 178a § 1 k.k. i wymierzono mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby. Sąd wymierzył mu, na podstawie art.71 § 1 k.k., karę grzywny w wysokości 30 stawek po 30 zł. Ponadto na podstawie art. 42 §2 k.k. orzekł środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, powietrznym i wodnym na okres 1 roku, przy czym na poczet orzeczonego zakazu zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 9 lutego 2014 r. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 4 kwietnia 2014 r.

W kasacji słusznie wskazuje się, że prawidłowa analiza akta sprawy o sygn. IX K [...], (biorąc pod uwagę fakt, że nie doszło do zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, a skazany nie popełnił innego przestępstwa, co wynika

z karty karnej), prowadzi do ustalenia, że okres zatarcia skazania co do orzeczonej kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby, wynikający z art. 76 § 1 k.k., upłynął w dniu 4 października 2016 r. Skazany uiścił grzywnę w dniu 23 kwietnia 2014 r. W tej sytuacji roczny termin zatarcia skazania, zgodnie z art. 107 § 4a k.k., upłynął w dniu 23 kwietnia 2015 r. (zaś środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku został wykonany z dniem 9 lutego 2015 r.).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zatem przyjąć, że co prawda w dacie popełnienia zarzucanego mu czynu, a więc w dniu 16 września 2016 r. M. C. był uprzednio skazany za czyn z art. 178a § 1 k.k. sprawie IX K [...], jednakże w dacie wyrokowania w tej sprawie nie posiadał takiego statusu. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2016 roku, sygn. III KK 427/15 podkreślił, że fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania.

Poza sporem jest, iż faktu zatarcia uprzedniego skazania nie zauważył obrońca oskarżonego i nie podniósł tej okoliczności w złożonym środku odwoławczym.

Z treści art. 433 § 1 k.p.k. wynika, że Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3 k.p.k., a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435 k.p.k., art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Natomiast przepis art. 440 k.p.k. jasno wskazuje, że jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, podlega ono, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, zmianie na korzyść oskarżonego albo w sytuacji określonej w art. 437 § 2 k.p.k. uchyleniu. Podnieść przy tym należy, że każdą podstawę odwoławczą (art. 438 k.p.k.) sąd może uwzględnić z urzędu, jeśli byłaby ona przyczyną wydania rażąco niesprawiedliwego orzeczenia. Przepis

art. 440 k.p.k. uprawniający sąd do zmiany lub uchylenia orzeczenia na korzyść oskarżonego, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (w wypadku rażącej niesprawiedliwości), dotyczy jedynie orzeczenia, które przynajmniej w części zostało zaskarżone zwykłym środkiem odwoławczym.

Analiza akt sprawy, w tym przede wszystkim orzeczeń sądów obu instancji, dobitnie wskazuje, że kontrola instancyjna przeprowadzona przez Sąd Okręgowy w Ł. nie była wszechstronna. To niewłaściwe przeprowadzenie kontroli orzeczenia Sądu I instancji stało się przyczyną utrzymania w mocy zaskarżonego apelacją wyroku Sądu I instancji, pomimo że rozstrzygnięcie to zapadło z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 178a § 4 k.k., albowiem w dacie wyrokowania M. C. nie był osobą prawomocnie skazaną za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, gdyż wyrok Sądu Rejonowego w S. IX Zamiejscowy Wydział Kamy w R., w sprawie o sygn. akt IX K [...], uległ zatarciu z mocy prawa, jak również zarzuczonego czynu oskarżony nie dopuścił się w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Powyższe zobowiązywało Sąd Okręgowy w Ł., jako sąd odwoławczy, do orzekania poza granicami podniesionych zarzutów.

Trafnie zauważa Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, że skazanie M. C. z zastosowaniem art. 178a § 4 k.k., spowodowało dla niego negatywne konsekwencje w sferze wymiaru kary, jak również środków karnych, szczególnie dotkliwych w przypadku środków orzeczonych na podstawie art. 42 § 3 k.k. i art. 43a § 2 k.k.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy z mocy art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k. orzekł jak w wyroku.

a